

Ecoul

Apare zilnic la orele 3 după amiază

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Bd. Regele Ferdinand No. 5.
A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:
CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Note zilnice

Gründl, Moskovics et comp.

Ocupându-ne ieri din nou de batjocura ce a devenit la noi controlul străinilor, am dat în vileag un ordin ministerial despre care nu s'a vorbit încă în niciun ziar, și prin care ministerul muncii îndrumă prefecturile de județ din toată țara să ia la cunoștință că cetățenii cehoslovaci cari sunt în România dinainte de 1 Sept. 1925, rămân neturburați în țară, cu dreptul exercitiului profesiei, chiar dacă unii, alții au fost poștiți de comisiile de revizuire și plece peste frontieră, ca de o pildă indezirabilul farmacist Gründl dela Șiria.

Ordinul ministerului muncii s'a transmis prefecturilor telegrafic la 13 crt., prin siguranța generală a statului, și poartă numărul 45.218 / 1934.

L'am văzut, deci de geaba s'ar mai îndoi cineva că un minister în fruntea căruia stă un desrobic ca d. prof. Ioan Nistor din Bucovina, a putut da un asemenea ordin general, în care se înglobează și oameni cari ne sunt dușmani și nouă și cehoslovacilor, fiind înhăitați fie cu irendenta maghiară, fie cu cea germană.

Ordinul există, și se aplică. L-o fi cerut legația cehoslovacă, în interesul acelor cetățeni cehoslovaci cari sunt și buni fii ai țării sale și buni oaspeți ai țării românești.

Și s'o fi dat din curtoazie față de o țară prietenă, cu gândul deasemenea la cehoslovacii cari nu ne poartă sămbetele.

Dar dacă legația cehoslovacă a putut generaliza, ministerul muncii românești nu putea accepta asemenea generalizare, atâta timp cât știe că a dat permisiune de intrare în țară și de exercitare a unei profesii și la cetățeni cehoslovaci de lege ungurească sau germană, cari în general nu și-au părăsit noua patrie decât fiindcă o știau mai răgușă în chestii de irendentism decât tembela noastră Românie.

Dacă legația cehoslovacă poate invoca o scuză că a generalizat, ministerul nostru nu poate invoca nici una. Chiar dacă n'ar fi decât Gründl dela Șiria excepție dela regula că cetățenii cehoslovaci opoșiți la noi trebuie să fie buni oaspeți ai țării românești, ministerul muncii nu putea să facă generalizarea, atunci când știa că li reclamă expulzarea indezirabilului dela Șiria toate autoritățile din Arad și însuși Marele Iat Major, ca a unuia care-i înhăitat cu irendenta ungurească și are și suspecte legături familiare cu Seghedinul.

Dar câți nu sunt ca Gründl și cetățenii cehoslovaci cari au opoșit la noi?

Știind acestea, guvernul nostru și se putea să nu arate guvernului din Praga că-i un interes comun, al României și-al Cehoslovaciei, să nu beneficieze unii, evreei și germanii cu cetățenie cehoslovacă de aceeași protecție ce se dă celor împacăți și stările de lucruri conștinite în tratatul dela Trianon!

De ce n'a făcut-o nici după ce retele Stat Major l-a sezișat că între cehoslovacii dela noi și bente de acestea?

Vina aceasta nu se poate ierta. Și nu vom ierta-o ci vom aminti-o mereu, până nu se va da țării satisfacția cuvenită!

Arătam de asemenea ieri bizara protecție de care se bucură un alt indezirabil, acesta cetățean unguresc: Iosif Moskovics, directorul Băncii Ardelene din Arad.

Insului acestuia intrat în țară la 1923, i s'a dat întâi (la 1929, dela prefectura de județ din Cluj) o așa-zisă dovadă specială, care nu se dă decât celor cari erau la 1918 aici și dintr'o neglijență nu și-au aranjat actele de încetățenire. I s'a dat deci un act pe baza căruia să nu mai fie tratat ca cetățenii străini, și să-și poată face încetățenirea. I s'a dat actul prin abuz. I-am văzut decizia depe cerere, și nu-i semnată de prefectul de județ, iar alte iscălituri ni se pare că sunt false. I-am văzut și lista din cerere a actelor ce le-a produs: nu amintește între ele nicio dovadă că ar fi fost la 1918 aici (fiindcă nici nu putea invoca o asemenea dovadă), și totuși prefectura județului Cluj i-a dat dovada specială, iar cei ce i-au dat-o n'au ajuns nici până astăzi la parchet.

I s'a dat apoi indezirabilului o decorație românească, — astă primăvară.

Pe urmă comisia de revizuire a străinilor din Arad l-a poștit la țina trecută peste graniță, și pe când s'ajungă decizia ei la siguranță, indezirabilul s'a și pomenit cu un ordin telegrafic special prin care e lăsat sine-die în țară.

Ei, bine! În ce țară depă lume se mai batjocorește așa controlul străinilor? Care țară depă lume se mai apără așa în contra surprizelor ce-i pot veni dela oaspeții nepoștiți?

Deunăzi scriam despre acest Moskovics, că în petiția ce-a înaintat-o la București după ce comisia de revizuire dela Arad l-a găsit indezirabil, afirmă că dovedește cu autoritățile militare din Arad că are situația militară „aranjată”.

N'am înțeles ce-a voit indezirabilul să zică, pentru că noi știam că n'a făcut armata n'România, precum nici nu putea, ca cetățean maghiar, s'o facă.

Am cerut o lămurire din locurile autorizate, dar până acum nu s'a dat niciun comunicat.

Repetăm această cerere, pentru că nu ne îndoi că directorul cetățean maghiar al Băncii Ardelene din Arad nu-i în situația altui concetățean al său, a fostului procurist Salgó dela societatea de asigurare „Agronomul”, care a făcut ce-a făcut de s'a învârtit și s'a vârit la nu știu ce curs militar de o lună, socotindu-se astfel cu situația militară aranjată, apoi după ce nu i-a reușit să se încetățenească fraudulos, cu prilejul înscrierii „Agronomului” în registrul de firme al Camerei de Comerț, s'a dus peste graniță de unde venise, cu „situația sa militară” cu tot.

Cei cari v'ați mirat că Șiria arădană, cu trecutul românesc atât de vrednic, a ajuns în România întregită cuib de irendentiști, să nu vă mai mirați de loc, după cele întâmplate la Șeini.

Șiria-i satul lui Slavici și-al lui Rusu-Șirianu, e cetatea de românism de unde se comandau sub unguri luptele românești purtate sub călăuzirea regretatului Ștefan Ciceo-Pop.

Șeini! — aduceți-vă aminte! — sunt satul lui Vasile Lucaci. Deci la fel cu Șiria, o citadelă a românismului pe vremea subjugării ungurești.

La Șiria s'au putut petrece provocările irendentiste dela „Clubul catolic” și dela farmacia lui Gründl.

La Șeini a putut veni n'persoană șeful de stat major al diviziei din Dobrișin, colonelul Both, ca sub cuvânt că face o vilegiatură la socru-so Thury, președintele partidului maghiar din satul lui Vasile Lucaci, să facă spionaj, ajustându-și pe teren niște hărți militare, privitoare la Sătmăre, Maramurăș și Sălaj.

La Șiria în centrul unel-

tirilor e un cetățean străin, care are de un deceniu brevet de farmacie, în timp ce farmaciștii români șomează sau sunt slugi la dârloagele evreiești și ungurești.

La Șeini e amestecat în spionajul colonelului Both farmacistul din sat, care deasemenea nu-i român, și mai e amestecat directorul de carte funduară, care deasemenea-i minoritar.

Iată o paralelă mai mult decât tristă. O paralelă sinistră, care dovedește încă odată ceea ce o știam și-o spunem aci de vreme n'ndelungată: că pericolul străinilor nu ne paște numai la orașe, ci ne amenință și la sate, și anume chiar și n'satele cari pe vremea ungurească s'au știut păstra neatinse de această primejdie.

Noi am dat demult alarma în privința străinilor ce țin sub călcăi satele românești ale acestei granițe. Am publicat în serie și-am repetat de nenumărate ori lista ce s'a comunicat în toamnă la Institutul social Bănat-Crișana, a minoritarilor cari dețin slujbele de notari, de medici umani și

veterinari, de farmaciști, de directori de carte funduară, de hornari, de magistri poștali, etc., etc., prin satele noastre românești. Am revenit, adăugând că unii notari comunali și-au roșit la 1918 mâinile cu sânge valah. Am stăruit mereu, și-am stăruit de geaba. Nimeni dintre cei ce puteau aduce o n'dreptare, nu ne-a ascultat. De-atunci s'au făcut mișcări peste mișcări în personalul românesc, unii români au fost mutați la dracu n' praznic, alții au fost dați afară din slujbă, dar minoritarii (plus cetățenii străini ca alde Gründl dela Șiria) au rămas pe loc, huzurind neturburați, ca să poată să-și permită orice.

Am ajuns astfel să vedem Șiria și Șeini centre de irendentism, și-om ajunge să vedem transformată toată granița în asemenea focar antiromânesc. Nu-i alt sfârșit, dacă nici după câte s'au constatat până acum, dacă nici după cele întâmplate la Șiria și la Șeini, responsabilitățile noastre nu vor avea ochi de văzut ca să vadă și urechi de auzit să auză.

Case în cari nu cântă cocoșul român ci găina străină

Căsdătorile mixte, despre cari s'a scris atâta în coloanele „Ecoului”, au ajuns și în discuția confratelui ordan „Gazeta de vest”. Confratele nu-i principal impotriva lor. Le găsește chiar utile pentru împrosptărea rasei, la fel cu n'crușările de porcine sau cavoline din soiuri diferite, dar pune o condiție: masculul să fie mascul, să cânte adevărat în casa mixtă cocoșul românesc, și-anume pe românește, și nu găina minoritară pe ungurească ei.

Principiul ca principiul — să zicem și noi, deși nu suntem de acord de loc — o fi bun. S'a verificat doar în regnul animal inferior omului. Dar practica e practică, tocmai fiindcă aci contează ceea ce n'au porcii și caii și gălilele: adevărat sufletul, care dacă se corcește, numai frumos nu este. Iar în practică ce constată confratele ordan? Că la cazul locotenentului Slaverescu și-al Vilnei Jakabffy, s'a adăugat tocmai când consiliul de război dela Cluj judeca spionajul celor doi, un caz la fel de rușinos: al mai multor români cari au intervenit să nu le fie supuse nevestele (dăscălițe și profesoare) la examenul de limba română. Și au intervenit — amenințând chiar — unii consorți cu situații foarte mari: ofițeri in-

feriori și superiori, funcționari superiori, și alții asemenea. De ce le era așa de mare zor să-și eschiveze nevestele dela examen, ni-o spune tot confratele ordan: fiindcă le-au lăsat până astăzi să nu știe românește nici atâta cât se cere la un examen de mântuială cum au fost aceste examene ale corpului didactic. Cu alte cuvinte: în familia acestor români ce fac parte din elita noastră, nu se cântă pe limba cocoșului românesc, iar lecțiile ce le predau la școală dăscălițele și profesoarele măritate după acești români, numai românești nu sunt. Și-apoi ce să mai zicem despre românismul copiilor nă-

scuți din asemenea căsdătorii? Care-i limba de acasă a acestor copii, dacă mamele lor nu îndrăznesc să se prezinte nici după o căsnicie de câte 8—10 ani la un examen de limba română?

Să nu stai incremenit în fața unor astfel de stări de lucruri?

Te n'trebi — fiindcă știi că așa-i peste tot în aceste familii corcice — dacă nu-i aceasta o problemă de care să se sezeze și alții decât gazele? Te n'trebi, de ce biserica nu ia nicio atitudine, dacă nu pentru a-și apăra numericește turma păstorită, măcar ea s'atragă atenția altora cu mai efectivă putere decât ea?

Buletin politic

— Se pare că în partidul național-tărănist s'ar pregăti o apropiere a partidului de d. Iuliu Maniu. E probabil ca d. Maniu să meargă mâine la Constanța, la consfătuirile pentru redresarea programului partidului. Știri necontrolabile mai spun că s'a cerut d-lui Maniu dezvoltarea gârziilor sale și că d. Maniu ar fi acceptat.

— O nouă senzație în chestia atentatului moral încercat în contra d-lui Maniu: comisarul regal colonel Pomponiu a fost re-

pus în slujbă. Relatăm despre aceasta mai pe larg în pagina a patra.

— Pe Duminecă e anunțată la Târgu-Jiu o adunare liberală, la care d. prim-ministru Tăbărescu va răspunde d lui Maniu.

Tot ca un astfel de răspuns trebuie socotite atacurile pe chestia Skoda, adresate național-tărăniștilor de d. Dinu Brătianu, la adunările liberale de ieri și alaltăieri din Ardeal.

De toate și amestecate...

Vieța sportivă

Polo pe apă

— Ilsa—CFR (București) 6:1 (4:1) —

Echipa „C. F. R.”-ului din București venind dela Orade, unde a avut de susținut sferul de finală pentru campionatul național, în campania „Crisanei”, partidă pe care a pierdut-o cu 3:4 și pe care a contestat-o — bazinele nefiind reglementar, arbitru nefiind oficial și echipa Crisanei întrebându-l pe jucătorii străini — s'a oprit pentru câteva ore la Timișoara unde a făcut un match de antrenament cu Ilsa.

Cu toate că CFR-ul deținea o victorie recentă asupra Isei, o cedat de data aceasta cu dezastruosul scor de 6:1. La pauză erau conduși cu 4:1. Rezultatul nu e oglinda fidelă a jocului pentru că diferența dintre echipe nu este așa de mare și pentru că la el a contribuit în mare măsură și arbitrajul incorect al d-lui Sallay. Apoi trebuie de menționat și oboseala drumului și a ultimei partide susținută.

CFR: Ifrim, Rădulescu, Păulea, Satmary, Buia, Toth și Radu Grigore.

Ilsa: Baader, Reicher, Schäfer, Molnar, Bohumitzki, Ravasz și Püllök.

Punctele au fost marcate în ordine de: Püllök, Ravasz, Ravasz, Satmary, Bohumitzki, Püllök și Fischer. Off-side

Admira a reputat două victorii

Publicul bucureștean a avut ocazia Sâmbătă și Duminică să admire jocul de clasă al unei echipe cu renume în concertul fotbalului european și continental. Admira este formația menită să arate jocul specific al școlii austriece. Insa Admira n'a ținut decât să confirme așteptările noastre. Merită multă atenție formația campionilor noștri naționali cari dacă ar fi avut și puțin noroc, — singuri și-au marcat două puncte în poarta proprie, — venezii ar fi terminat la egalitate cu Venus. Totuși pentru campionii noștri această performanță este strălucită, dată fiind valoarea campionilor Austriei. În matchul cu Juventus venezii n'au prea depus eforturi mari, pe când în fața negrilor, oaspeții s'au întrebui-

țat la maximum pentru ca să câștige.

Ambele matchuri au fost urmărite de un public numeros și insuflit care aclama frenetic jocul echipelor. Admira a reușit două succese iar Duminică se va întâlni la Timișoara cu Ripensia, unde credem că iar va învinge.

Ripensia fiind într-o formă mizerabilă și având și jucători în echipa armatei române, de cari nu se va putea folosi Duminică.

Atletism

Concursul athletic dela Predeal, a cunoscut un frumos succes sportiv, realizându-se performanțe foarte mari.

Rezultatele tehnice

100 m. plat finală Covacs CAC 11 s.

200 m. plat finală Covacs CAC 23 s.

400 m. finală Iordache, Grănicerul 51 s. 6.

800 m. Dudas (Garda Palatului) 2 m. 5 s.

1500 m. Manea (St. R.) 4 m. 20 s.

5000 m. Manea (St. R.) 16 m. 31 s.

110 m. garduri Herold (Astra) 16 s. (rec. național).

Lungime. Ionescu C. (Astra) 6 m. 76.

Înălțime. Bako (SUEF) 1 m. 72.

Prăjină. Biro CAC 3 m. 30.

Priplu salt. Schmidt (Ol. Br.) 12 m. 75.

Disc. Havaletz (CAA) 47 m. 17.

Suliță C. Herold (Astra) 50 m. 90.

Greutate C. Herold (Astra) 12 m. 60.

Stafeta 4x100 C.A. Cluj: Temus, Dejenariro, Covaci 45.

Biti

„Cetiți ECOUL”

„INTERCONTINENTALA”

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TRANSPORTURI ȘI COMUNICAȚIE

FACE TRANSPORTURI ȘI VĂZUİRĂ PE ÎNTREG GLOBUL

Se va desgropa capitala Daciei!...

Cu ocazia unor săpături pe lângă cetatea Sarmisegetuzei din apropierea Devei s'a dat peste obiecte vechi de valoare istorică. Aducându-se acest lucru la cunoștința Suveranului, M. S. Regele Carol II. a dat ordin să se înceapă săpături sistematice în acele locuri, pentru a se îmbogăți colecția Muzeului nostru istoric. Pentru a îndeplini dorința Suveranului, guvernul a ordonat să se facă necesare acestor lucrări. Săpăturile s'au și început astăzi, după ce ieri a avut loc o solemnitate la prefectura ju-

defului în prezența d-lui prim-ministru Tătărescu și a d-lui ministru Mitiță Constantinescu, cu care prilej s'a constituit „Societatea arheologică Sarmisegetuza”. La sedința de constituire d. prim-ministru a ținut o cuvântare, arătându-și încrederea că activitatea societății va scoate la lumină comorile trecutului, cu atât mai mult că această societate se află sub protecția Suveranului. După sedință primul-ministru s'a deplasat la locul săpăturilor.

În Septembrie va avea loc la Orade congresul general al avocaților

Lucrările pregătitoare pentru congresul general al avocaților din România, care va avea loc în zilele de 5—9 Septembrie acest an la Orade, sunt către sfârșit. Alături, a trecut prin gara Orade, venind cu expresul din Cehoslovacia, d. Constantin Naumescu, președintele Uniunii Avocaților din România. Dela Orade până la Huedin a fost însoțit de d. dr. Nicolae Zigre, decanul baroului local, cu care în tot timpul călătoriei a discutat programul organizării congresului, punând la punct ultimele lucrări preparatoare.

D. decan dr. Nicolae Zigre, secondat de întreg statul său major instituit în vederea organizării congresului, a dezvoltat în tot cursul lunilor Iulie și August o vie activitate pentru reușita acestui congres, care, pe lângă caracterul său de manifestare profesională a celui mai select corp de liberi profesioniști din țară, va avea aci, la granița de Vest a țării, prin problemele dela ordinea

de zi ce se vor desbata, semnificația unei școli de înalt civism prin solidaritatea de breaslă de cele mai multe ori în slujba intereselor mari ale societății și ale neamului românesc.

Interesul pentru acest congres este mare, date fiind problemele ce se vor discuta în sesiunile congresului.

Congresul studenților din Oltenia a fost interzis

Studenții din Oltenia și Valea Timocului (Bulgaria) urmau ca să-și țină Sâmbătă și ieri obișnuitul lor congres anual. În acest scop au și sosit la Râmnicu-Vâlcea numeroși studenți iar Sâmbătă a și avut loc sedința festivă pe care a prezidat-o P. S. S. Episcopul Vartolomeu. Au rostit cu acest prilej cuvântări reprezentanții studenției, Episcopul Varto-

Cinematograful CENTRAL

Programul de azi:

Războiul șampaniei

Lien Deyers, Heinz Rühmann

Reprezentările

la orele 7.15 și 9.15 seara

Prețuri normale.

SELECT

(Crucea Roșie)

Programul de azi:

Repriză!

ISPIA

Carole Lombard, Clark Gable

Reprezentările

la orele 7.15 și 9.15 seara

CORSO

Azi premieră!

La orele 7.15 și 9.15.

Acoperiș deschis!

Sala plăcut răcorită!

Sburătorul sacrificial

Film cu aventuri și veselie aviatice

Pat O'Brien, Gloria Stuart

Ungurii, bulgarii și românii

— Efectele tembelismului național —

Trei neamuri, trei popoare învecinate și trei prăpăstii imposibile de trecut, privite dintr'un punct de reper situat pe teritoriul românesc.

Secole de arândul ne-am cunoscut cu acești vecini și, totuși, deosebirea de vederi între noi și ei a rămas neschimbată. Nici ei n'au putut să învețe ceva bun dela noi, cum nici Românii n'au putut să învețe a fi răi dela unguri și bulgari.

De o parte: un popor nobil, iertător, pacinic; pe de altă parte: două popoare inguste la conștiință, răsbunătoare, de rea credință întotdeauna.

Influența mediului, dată fiind vecinătatea de care vorbiam mai sus, s'a dovedit aici, la sfârșitul Dunării, ineficace.

Românii au rămas pe linia tradițională a adevărului și

bunătății sufletești; Bulgarii și Ungurii au rămas învecinați în aceeași mocirlă a urii și prigonirii vecinului cu ori ce preț.

Despre unguri nu vom avea de spus ceva decât la sfârșitul acestui articol, făcând loc unei priviri sumare a relațiilor noastre cu Bulgarii.

Într'un număr recent al ziarului „Curentul”, d. Petre Mihail a scris un extrem de interesant reportaj despre „o nouă îndrăzneală bulgărească”. E vorba, în acest reportaj, despre felul cum sunt tratați frații noștri rămași în Bulgaria și regimul de care se bucură bulgarii din România.

Dela început, trebuie să subliniem faptul că și bulgarii sunt falsificatori de cifre, ca și ungurii, adică ei spun că în țara lor trăiesc 10—15 mii de

Români (în loc de 800.000) după statisticile din 1920. Și invers: la noi se găsesc 700 mii bulgari, în loc de 200 mii, conform datelor din 1930, recente deci.

Afirmațiunile acestea le face un profesor minoritar de drept d. Ghenoff, astfel că este lesne de închipuit cum se învață „dreptul” la Sofia. Exact ca la Budapesta.

D. Petre Mihail se ocupă apoi de soarta românilor din Bulgaria, tratați la fel cum a fost tratat Ardealul sub dominația maghiară: prigoană permanentă împotriva bisericilor și școlilor românești, împotriva societăților culturale și a celor cari se ridică să susțină revendicările românești.

Situația dela noi: bulgarii se bucură de aceleași drepturi ca și autohtonii. Statul le întreține școli oficiale cu limba de predare bulgară, școli primare secundare, cu profesori străini. Bisericele lor sunt bulgărești, cu slujba religioasă adecă tot

în aceeași limbă.

În satele locuite de ei, primarii și ceilalți auxiliari sunt bulgari, iar în parlamentul țării sunt mulți deputați bulgari, chiar șefi de organizații ale unor mari partide politice.

Și un amănunt: când s'a descoperit o mare afacere de spionaj la posta din București, mai toți funcționarii implicați erau bulgari.

După d. Ghenoff, detaliile acestea, voit ignorate, înseamnă asupra bulgarilor dela noi, cum o spun și ungurii despre cei rămași aici, deși nici cu ei n'am fost mai puțin înțelegători.

Și tot după d. Ghenoff, ceea ce se petrece cu românii din Bulgaria ar fi un tratament dintre cele mai echitabile umane. Cine a citit articolul d-lui Petre Mihail este complet edificat din acest punct de vedere.

Nici măcar despre un principiu civilizat de reciprocitate nu vreau să audă cei din

Bulgaria și Ungaria.

În timpul acesta — românii suferă atâtea neajunsuri la acasă din cauza unor minoritari, pe cari ne temem să călca pe coadă, așa — ca să uite în ce țară trăiesc.

Nu mai mult decât chestia cu revizuirea de funcționari vor fi concediați români — iar mulți minoritari vor rămâne pe loc, deși numai binele nu ne vreau.

În fața acestei revoltătoare situații, credem că sosit timpul să ne schimbăm manierele și trebuie să ne tratăm oaspeții la fel cum și-i tratează ei: bulgarii și ungurii.

A fi tolerant e frumos, umădar o fi uman cu acei cari se încapățânează legați de maniere medievale — e un nonsens, pentru că românii de aici și din cele două țări îndușă nenumărate sicane și privațiuni din cauza toleranței noastre.

I. P.-Voina

Dela 1 August program senzațional

Johnnys Giovanni, duet de dans acrobatic Mați Lafayete,
Halmágy Karr, Ritta Renny, Marcela Fortuna la barul

Madár Arad**Reportaj rural****Plasa Chișineului în stare alarmantă**

— Stațiile c. f. r.-ului îmbăcsite de minoritari. — Personalul superior al sindicatului Crișului-Alb în tandrețe cu Budapesta —

În trecutul de eroică rezistență al românimii de dincoace de Carpați, sub regimul de împilare și absurd absolutism al dualismului Austro-Maghiar, Chișineul a fost un centru rural de însemnată respirație românească.

Pentru a arăta mai bine aceste lucruri, ar fi de ajuns să pomenim că în aceste locuri a activat fruntași ai renașterii naționale ca regretatul Velici, și comuna de pe malul drept al Crișului-Alb era locul de unde se dau marile comenzi populației valahe din împrejurimi în disciplinarea supraomenească încordării de apărare împotriva hidrei cu două capete din cele două capitale dușmăne ale imperiului de sub coroana habsburgilor.

Ca să contracareze în parte robustețile svăcniri ale instinctului etnic al populației din aceste regiuni, în majoritate absolută de obârșie românească, stăpânirea de înainte de război a pripășit în această fruntașă comună de câmpie o seamă de străini pe lângă administrația domeniului arhiducelui, la sindicatul Crișului, la faimoasa „dohănje” și a dat comerțul pe mâna seminției izraelitene.

După Unire

Nu s'au schimbat lucrurile prea mult după războiul pentru întregirea neamului. Tot cam aceleași sunt situațiile și după acest epocal eveniment din istoria românilor.

E adevărat că unele instituții de stat ca notariatul public, judecătoria rurală, pretura plășii, cartea funduară și, natural, învățământul public s'au naționalizat într-un timp relativ scurt.

Dar nu despre acestea vrem să aducem noi vorba, ci vrem să relevăm cititorilor acestei gazete unele lucruri cari n'au nicio rațiune de a mai fi în al șasesprezecelea an după desrobire.

Ungurizarea stațiilor de pe graniță

În ultimul timp s'a făcut o importantă mișcare în personalul drumului de fier, despre care noi ne-am mai ocupat în coloanele acestei gazete.

Pe linia Arad Orade, în urma mutărilor, s'au adus la stațiile Șumand, Nădab și Sărin, șefi de gară de lege ungurească.

Deasemenea pe linia Nădab-Otlaca, ce merge până în coasta de Vest a țării, au fost mutați în locul românilor Drăuceanu și Dona foștii șefi ai gării Otlaca și Pădureni, — doi unguri, care deabia o rup în limba oficială a statului.

Noul șef ungur al gării Otlaca, a doua zi după ce a luat

în primire stația, s'a dus la frontieră și, sigur, a dat bună ziua confrăților săi de sânge.

Pentru interesele superioare al statului e foarte riscant să se țină pe aceste linii de centură și de o tot așa de mare importanță pentru apărarea națională ca și alte linii din rețeaua noastră de cale ferată, slujbași minoritari. Sânt în țară atâtea linii secundare unde s'ar putea masa minoritarii, desconggestionându-se drumurile de fier din zona de frontieră și cele de trafic de mare importanță pentru înzestrarea oștirii.

Sindicatul Crișului

La această instituție de apărare și îndiguirea albiei râului aurifer, sânt o seamă de minoritari, cari stau aici susținuți de nu se știe cine.

Așa este, bunăoară, ing. Burghardt, directorul sindicatului Chișineu-Criș, care trece de nenumărate ori granița, în Ungaria, prin punctul vamal Vășand.

În țara vecină d. director al sindicatului, ing. Burghardt are un frate colonel activ în armata maghiară. Este ușor de presupus legăturile acestor doi frați și date fiind împrejurările de astăzi dintre noi și Ungurii, — ce suspiciuni ridică pentru siguranța statului această „întâmplătoare” situație în care ne mirăm cum este tolerat d. ing. Burghardt.

Populația plășii exasperată

Faptele arătate mai sus au avut darul de a amări până la disperare satele românești din bogata unitate administrativă dela hotarul de apus al patriei.

Țăranul mândrelor așezări valahe din câmpia unde răsună cântecul luptătorului Lucaci și pădureii din lunca semetului Goldiș, când nevoile îi constrâng trebuie și astăzi, în al atâtea velleat al desrobirii, sărși lecuiască păsul cu medic de circumscripție minoritar, să cheme pentru o asistență medicală a vitelor sale un medic veterinar tot minoritar.

Reabilitarea

La Chișineu-Criș, datorită fericeitei împrejurări că aici s'a retras din vâltoarea vieții sociale, fostul ministru dr. Ioan Suciu, și fiind secondat de românii locali, s'a luat inițiativa ridicării unui monument luptătorului național Veliciu. Sociul de beton armat se ridică. În prima parte a toamnei se va desveli figura memorandistului.

Acestel însemnate festivități românești dela graniță autoritățile statului trebuie să-i dea un vesmânt nou: *românizarea integrală a oficiilor publice din plasa Chișineului.*

În acest gen se fac mari sforțări. D. avocat Ștefan Popoviciu, reprezentantul acestei regiuni în adunarea deputaților, se trudește neîncetat pentru normalizarea lucrurilor din părțile Chișineului.

Sentimentul de mândrie națională trebuie să fie fără amănare restaurat la locul ce i se cuvine.

Toți minoritarii din serviciile publice să fie îndepărtați din zona de frontieră, ca să se creieze condiții de intensă viață românească, fiindcă interesele neamului cer asemenea măsuri de salubritate socială.

Combaterea propagandei revizioniste**Apel**

Comitetul Central al „Ligii Antirevizioniste Române” în acțiunea pentru combaterea și zădărnicierea propagandei revizioniste maghiare, organizează o expoziție documentară și statistică cu ajutorul căreia să demonstreze și să lămurască prin însuși datele oficiale și documentele ungurești dinaintea de război, dreptatea cauzei noastre. Toată literatura statistică și documentară va fi expusă prin grafice, cartograme și imagini sugestive, hărți etnografice, pentru ca din reprezentarea lor comparativă să reiasă prin analogie și contrast netemeinicia propagandei maghiare.

Cum realizarea acestei expoziții necesită toată literatura revizionistă apărută în diferite limbi și de cât mai mult material statistic din diferitele domenii a vieții publice din Ardeal dinaintea și după războiul întregirii naționale, „Ligia Antirevizionistă Română” roagă călduros toate instituțiile de stat și pe cele particulare precum și pe toți bunii români să binevoiască a trimite orice publicații, acte, statistici, fotografii, documente, publicații, caricaturi tendențioase, hărți și orice material privitor la problema revizionismului pe adresa Ligii: Str. Brezoianu nr. 23 S. I. Secția Expoziției.

Rugăm pe toți abonații în restanță, să ne expedieze pe adresa din Arad, sumele ce ne datorează.

Un exemplu unguresc bun

S'a încheiat ieri așa-zisa săptămână a Sfântului Ștefan, culminând în demonstrațiile iredentiste dela 19 și 20 August ale asociațiilor patriotarde, în investirea de ieri a noilor sublocotenenți ungurești, în procesiunea tot de ieri cu moaștele întâiului rege ungar, și în premierea de acum patru zile a mamelor cari au dat naștere celui mai mare număr de copii.

Vom reveni într-un număr viitor, când ne va fi parvenit relatarea corespondentului nostru permanent din Budapesta, asupra demonstrației dela Ludovika și asupra celorlalte înscenări din aceste ultime zile ale săptămânii iredentiste. Astăzi vom stăruî asupra premierii mamelor multipare, pentru că această chestiune ne poate interesa și pe noi mai deaproape, în deosebi aici în Bănat și Crișana, unde impunerea alarmantă a nașterilor

a devenit un adevărat pericol.

Ungaria a inovat acest obicei al premierii mamelor multipare acum cinci ani, cu ocazia săptămânii de atunci a Sfântului Ștefan. L-a inaugurat ca un simbol iredentist, fiindcă țaria oricărui popor stă în primul rând în puterea lui de viață, în puterea lui de producție. Că a brodit-o rău, deoarece în toți acești cinci ani mamele cu cei mai mulți copii au fost evreice, șvaboice, totoaice, și numai prin excepție unguroaice, e altă căciulă. Vorba e că s'a dat un frumos exemplu de cinstire a maternității, mai urmând să se facă numai imposibilul: adică să se dea cetățenilor Ungariei drepturi și pământ, ca exemplul acesta să poată să dea și roade.

De ce exemplul acesta n'ar putea fi imitat și la noi?

Satul bănățean

— Conferința d-lui prof. Const. Nedelcu la Universitatea „N. Iorga” din Vălenii de Munte —

În comunicarea anunțată sub acest titlu la universitatea „N. Iorga”, d. profesor Constantin Nedelcu a făcut elogiul statului românesc în genere, prezentat ca o entitate spirituală de înaltă valoare, și ca bogat izvor de regenerare a energiei naționale etnice. Nobila și călduroasa expunere a fost ilustrată cu luminoase evocări și exemplificări din manifestările de ordin sufletească ale satului bănățean în special, completate cu analogii de pe întregă întinderea pământului românesc dela Nordul și Sudul Dunărei, dovedind că sub diversitatea înfățișărilor exterioare, satul și sateanul nostru a păstrat unul și același suflet,

bogat în calități și virtuți, hărnicie, bunătate, seninătate, cumpăt, omenie...

Ca exemple de talente creatoare deosebit de viguroase, cari au răsărit și crescut în intimitatea armonioasă a satului românesc, d. Nedelcu a citat pe Traian Vuia și Aurel Vlaicu, G. Enescu și Sabin Drăgoiu, Eminescu, Coșbuc, Oct. Goga.

A încheiat cu indemn călduros către toți cei chemați a fi conducători și diriguitori ai satelor, să se apropie cu sentiment de sfială către această comoară sacră.

Conferința a impresionat adânc auditoriul foarte numeros de preoți și învățători.

Recrutarea învățătorilor pentru școalele de aplicație

La școala de aplicație de pe lângă Școala Normală de Învățători din Arad, sunt vacante două, eventual patru posturi de învățători, cari se vor completa în modul următor, conform art. 213 din Legea Învățământului Normal-Primar, și deciziunii Minist. Instr. Nr. 128506/1934:

1. Învățătorii școalelor de aplicație se recrutează dintre învățătorii cu titlul definitiv, prin concurs ținut la fiecare școală normală.

2. Concursul se ține cu începere dela 1 Sept. a. c. înaintea unei comisii formate dintr-un profesor de pedagogie și doi profesori, unul de partea literară și altul de partea științifică dintre profesorii școalei normale respective, numiți de minister.

3. Concursul va consta din trei probe: o probă scrisă, o probă orală și o probă practică. Subiectul probei scrise se fixează de minister, proba orală va consta dintr-un examen collocvium din pedagogie în special și din celelalte materii de învățământ din programul școalei normale, literatură și științe aplicate; proba

practică va costa dintr'un subiect ce se va fixa de comisiune, dat candidatului pentru pregătire cu o oră înainte de ținerea lecției practice.

4. Învățătorii, cari se prezintă la concurs trebuie: a) Să aibă la examenul de capacitate și definitiv cel puțin media 8 (opt); b) Să fie notat la toate inspecțiile cu calificativul cel puțin „bine”; c) Să nu fi suferit nici o pedeapsă.

Cererile însoțite de acte, se vor înainta direcțiunii școalei, până cel târziu la 30 August.

Direcțiunea

Scade Murășul

De câteva zile Murășul era în mare creștere pe porțiunea arădană. S'a înregistrat o creștere de peste un metru și jumătate. De ieri apele sunt în continuă descreștere. Pe ziua de ieri au scăzut 60 de cm.

Citiți și răspândiți

„E c o u l”

Barul „Pavilion” TIMIȘOARA (Parcul Scudier)

Prețuri extrem de reduse. Intrând sub o nouă conducere, — a d-lui Victor Orich, — s'a reorganizat complet. — Program nou, băuturi fine, serviciu elegant.

Scandalul Skoda

„All's well that ends well“

— Comisarul regali Pomponiu, Hagî Stoica și Pruteanu au fost reasezați în posturile lor. — Dosarul Albișor a revenit dela autoritățile militare la comisia parlamentară de anchetă —

Nici nu s'a consumat bine provocarea ce-a constituit-o comunicatul referitor la ancheta comisiei militare în chestia falsului săvârșit de colonelul Pomponiu împotriva d-lui Maniu, comunicat prin care se spunea că „nici nu s'a încercat un asemenea fals“, că plutonierul Ilie s'a făcut vinovat de niște neglijențe în serviciu și că singurul vinovat e grefierul Albișor (bietul acar Ion Păun!), fiindcă a dat lucrurile în vileag, și iată că o nouă senzație vine să nedumerească opinia publică.

Citim astfel în „Patria“ de azi următoarea telegramă din București:

»D-nii col. Pomponiu, maior Hagî Stoica și col. Pruteanu, comisari regali,

mutați dela Consiliul de război al Corpului II Armată în urma împrejurărilor cunoscute pentru anchetarea falsului din procesul Seletzky, au fost reasezați la posturile lor, începând cu ziua de ieri.

În cercurile politice, această măsură este comentată deosebit de viu, atribuindu-i-se un caracter de provocare.

Tot aici amintim că dosarul Albișor, conținând mersul anchetei Ministerului Apărării Naționale în această chestiune, a fost înaintat Comisiei de anchetă parlamentară.

Cu alte cuvinte: Nici nu se mai așteaptă să se pronunțe forul superior de judecată, ca-

re e comisia parlamentară de anchetă și care a declarat când a lăsat cercetarea falsului în seama comisiei militare, că aceasta nu înseamnă o desezisare, deoarece după ancheta militară ea și va continua până la capăt cercetărilor în această afacere. Nici nu se mai așteaptă deci să-și spună și comisia parlamentară părerea despre ciudatul comunicat, ci se și trece la tragerea concluziilor: repunerea în post a colonelului Pomponiu, care „nici n'a încercat măcar să facă falsul“.

Dar de ce s'a mai trimis în acest caz dosarul Albișor la comisia parlamentară?

Ca să aibă aceasta de ce să se minuneze?

Cronica externă

Streinătatea și plebiscitul din Germania

— O declarație a d-lui Beneș —

Am arătat ieri rezultatul plebiscitului din Germania. Unanimitatea obținută de Hitler, suscită diverse păreri în presa din Occident.

Presa engleză

„Prin însuși faptul că rezultatul său este cunoscut mai dinainte — scrie „Sunday Times“ — plebiscitul își reduce valoarea aproape la zero. Într-o țară în care libertatea de opinie este interzisă, în care nu se tolerează nicio părere rivală și în care toate artițiile științei și ale dialecticii sunt mobilizate pentru a fabrica o unanimitate, nimeni nu poate ști ce gândește populația.

„Că în proporție considerabilă națiunea germană susține încă în mod spontan pe Hitler personal și că în proporție ceva mai mică dar totuși considerabilă ea este favorabilă regimului, aceasta e evident. Dar ceea ce este important și rămâne totuși obscur, este de a se cunoaște proporția în care opinia publică este ostilă lui Hitler.“

„Daily Telegraph“ ca și „Daily Chronicle“ subliniază deficitul însemnat de voturi în favoarea lui Hitler.

Toate zările constată că votul Germaniei îl așază pe Hitler în situația de deținător al puterii supreme. „Cum se va folosi el de acest vot de încredere?“, se întreabă „Daily Mail“.

„Daily Herald“ scrie că cifra voturilor n'are niciun raport cu realitatea, — și apoi adaugă: „Gândul adevărat al poporului german rămâne necunoscut“.

Presa franceză

Ziarele comentează pe scurt rezultatele plebiscitului din Germania.

„L'Oeuvre“ constată că „Viermele este în fruct și Germania național-socialistă va trebui să țină seama de opoziția afirmată ieri, care traduce fără îndoială existența unei opoziții latente mult mai mari“.

„L'Ere Nouvelle“ observă că

plebiscitul nu aduce nicio forță nouă dictaturii hitleriste, care își trage puterea din alte izvoare.

„Le Journal“ declară: „Pentru național-socialiștii plebiscitul este o decepție“.

„Echo de Paris“ scrie: „Șeful suprem al Reichului a pierdut partida, căci pentru el plebiscitul nu avea interes decât prin surplusul de autoritate pe care spera să-l tragă din această consultare populară, în fața străinătății“.

„Petit Journal“ constată că o largă opoziție s'a relevat în marile orașe și în centrele catolice.

„Le Figaro“ spune: „Poporul german va fi el însuși uimit de actul de curaj pe care o importantă minoritate nu s'a temut să-l săvârșască. Votul de ieri îl va arunca pe Hitler spre Reichswehr“.

„Le Populaire“ își arată bucuria că cinci milioane de germani s'au pronunțat împotriva dictaturii. „O Germanie nouă a ieșit la lumină, și ea nu va putea fi suprimată, — încheie ziarul“.

O declarație a d-lui Beneș

D. Beneș, ministrul de externe al Cehoslovaciei vorbind despre problemele actuale, a declarat:

„Atitudinea noastră este clară; politica noastră este simplă: nici Anschluss, nici Habsburgi, — ci independența și integritatea teritorială a tuturor țărilor din Europa Centrală.

„Ceea ce trebuie obținut mai ales, este să nu fim puși în fața unor fapte împlinite. În dosul faptului împlinit se ascunde adevărata primejdie a războiului.

„Războiul poate fi evitat; aceasta depinde în fapt de voința oamenilor responsabili din fiecare țară. Pacea sau războiul depind de vigilența pacifică internațională, de voința statelor de a se apăra în comun împotriva agresorilor“.

Informațiuni

ABONAMENTE:

Lei 500 pe an, 275 pe 6 luni, 150 pe 3 luni.

Pentru bănci, cafenele, industrii, toate instituțiile particulare și administrațiile publice: lei 1500 anual.

În județul Sibiu au fost în zilele din urmă mari inundații, în vreo zece sate.

Asasinii lui Ciurmeți vor veni în fața judecării în cursul lunii Octombrie.

Ziarele maghiare publică un interview cu d. Boilă, fostul președinte al comisiei care a pensionat pe ungurii ce refuzaseră jurământul. D. Boilă își apără pensionarii, îndrumându-i să dea statul în judecată, dacă guvernul va proceda la revizuirea lor pe care a anunțat-o.

De ce nu învață d. Boilă proverbele românești, ca să știe să tacă din gură?

Lucrările pregătitoare pentru întocmirea Catalogului de Presă din România pe 1935, au început.

Toate zările și revistele, cari nu figurează în partea redacțională a catalogului pe 1934 și cari doresc să fie trecute în catalogul de presă pe 1935, vor binevoi să trimească cu întoarcerea poștei, datele exacte despre tariful lor, precum și câte un exemplar de probă, editorului catalogului: Agenției de Publicitate Rudolf Mosse S. A., Bul. Brătianu No. 22, București I.

Trecerea în partea redacțională a catalogului are loc în mod gratuit.

Teatrul Bănatului de sub direcțiunea d-nei Marioara Cinschi, angajează domnișoare și tineri cu voce pentru cor și balet.

Informațiuni se pot lua în fiecare zi la biroul teatrului comunal din Timișoara, între orele 10—13 și 16—19.

Cetiți și răspândiți

„ECOUL“

Tipografia Lovrov & Co. Arad

D. prof. O. Ghibu la Timișoara

Luni seara a sosit la Timișoara d. prof. univ. Onisifor Ghibu, grație căruia autoritățile noastre au putut stabili că ordinul piarist din capitala Banatului s'a făcut stăpân prin fals și inducere în eroare asupra terenului pe care s'a clădit liceul piarist.

D-lui prof. univ. Onisifor Ghibu îi revine în întregime meritul reîntrării acestui teren în posesia municipiului Timișoara, printr'o sentință dată de judecătoria urbană.

În urma apelului făcut de piariști, chestiunea aceasta va veni în scurt timp și în fața tribunalului.

De partea juridică a litigiului acestuia ne vom ocupa într'un număr viitor. Pentru moment ne mulțumim a remarca gafa pe care a făcut-o d. Elemér Gyárfás și partidul maghiar, printr'o insolentă intervenție în chestiunea aceasta la ministerul de interne. Intervenția a fost și complet

deplasată, fiindcă puterea administrativă nu se poate amesteca într'un litigiu care se află în fața instanțelor firești de judecată. Din acest punct de vedere, noi credem că însuși ministerul de interne a comis o greșală când a consimțit să stea de vorbă cu d. Elemér Gyárfás, într'o chestiune care este exclusiv de competența justiției.

Ministerul de interne nu poate fi făcut judecător în chestiunea aceasta, — nici măcar ministerul cultelor, care a fost însărcinat cu facerea unei anchete, — în schimb însă d. Elemér Gyárfás a reușit să atingă singurul scop pe care-l urmărea prin această intervenție insolentă și deplasată: acela al agitării prin presa maghiară a unei noi „lovituri“ ce se pretinde că s'a dat ungurimei din România.

Să fim atenți, căci hoști de terenuri se prepară să pozeze în victime...

O arestare în chestiunea focului dela „Uzinele Textile Române S. A.“ din Timișoara

— Se întăresc bănuelile că focul a fost pus —

Ne-am ocupat în numărul de ieri de incendiul care a mistuit magazinele fabricii „Uzinele Textile Române“ din Timișoara, izbucnit în noaptea de Sâmbătă spre Duminică.

Revenim azi cu amănunte. Sâmbătă numita fabrică a primit un transport de 12 vagoane de bumbac, adus din Anglia, pentru a fi prelucrat și dat în comerț. Lucrătorii au lucrat fără întrerupere până seara la ora 6, când, isprăvindu-se descărcarea mărfii din șepuri și transportarea în magazine, acestea au fost închise.

S'a continuat apoi lucrul în fabrică — deoarece ea funcționează fără întrerupere — când, pela ora 1 și jumătate după miezul nopții, lucrătorii au văzut eșind fum și apoi flăcări dela magazinele unde era depozitat bumbacul.

Imediat au anunțat pe director și au telefonat la toate posturile de pompieri, cari au început operațiile de stingere.

Deasemeni au sosit la fața locului și chestorul poliției timișorene, d. Ovidiu Gritta, secretarul chesturii, d. Munteanu, șeful circumscripției II de poliție, d. comisar Virgil Aleze, însoțiți de un mare număr de agenți cari au luat măsuri pentru facilitarea lucrărilor.

Regimentul 7 Pioneri și 5 Vânători au trimis — fără să fi apelat cineva la ele — un mare număr de soldați în ajutorul pompierilor. Lucrările au fost foarte mult îngreunate de faptul că nu erau guri de apă prin apropiere, ci apa trebuia adusă prin furtune, pompată cu două motoare, din Canalul Bega; apoi fumul provenit din arderea bumbacului era foarte dens, făcând vederea aproape imposibilă, și în fine faptul că magazinele erau construite din lemn — cu toate că fabrica a fost mărită acum câțiva ani și înzestrată cu cele mai noi aparate.

Focul a fost localizat dimineața pela orele 6, continuând apoi ruinele să fumege până la ora

12, după care pompierii au părăsit locul.

Concomitent cu operațiile de stingere s'au început cercetări pentru a se putea determina proveniența incendiului, precum și pagubele cauzate.

D. Giuk, directorul fabricii, a declarat că în timpul descărcării șepurilor i s'a raportat, de către un supraveghetor, că lucrătorul Josef Wagner a fost găsit fumând în magazin. Chemat la direcțiune, s'a scuzat spunând că nu numai el fumează, ci și alți lucrători.

Făcând cercetări, a constatat că a mințit, fapt pentru care — de altfel un element rău — o fost concediat din serviciu imediat. Magazinele fiind închise dela ora 6, nu poate fi admisă ipoteza că ar fi rămas vreun capăt de țigară acolo, fiindcă în acest caz focul ar fi izbucnit mult mai repede, cunoscându-se inflamabilitatea bumbacului. Nici de ipoteza unui scurt circuit nu poate fi vorba, deoarece — tocmai pentru a se preveni acest lucru — nu a fost instalat curent electric.

Iosif Wagner a fost arestat, bănuindu-se că el ar fi pus focul pentru a se răzbuna. Până în prezent el neagă orice amestec.

Marfa o fost asigurată la societatea „Adria“ pentru suma de 4.700.000 lei, după facturile ce posedă fabrica.

În realitate paguba este mult mai mare ținându-se socoteală de transportul ei, de taxele vamale — fiind în vigoare regimul contingentării — cât și de timpul ce-l va pierde fabrica până va fi adus alt bumbac, deoarece cantitatea arsă era suficientă pentru mai multe luni de lucru.

Cercetările sunt încă în curs la chestura poliției.